

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

Faciliteren van realisaties in de Dendervallei: opmaak Strategisch Plan ‘Ruimte voor Water – Dendervallei’ en opstart ‘Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender’

1. SITUERING / AANLEIDING

De Dendervallei kent vanuit een combinatie van historische, sociale, economische en omgevingskenmerken, urgente opgaven rond (leef)omgevingskwaliteit, demografie, economie, waterveiligheid, mobiliteit, recreatie, open ruimte en klimaat.... Het is een laag-dynamisch industrielandchap, waar de sociaaleconomische achteruitgang sluimerend blijft groeien. Dit wordt nog versterkt door de huidige verstedelijkingsgolf vanuit Brussel. Deze signalen duiden erop dat dringende actie noodzakelijk is.

Met de uitvoering in de regio loopt het echter niet vlot, noch eenvoudig. De uitdagingen overstijgen de capaciteit van de lokale overheden, maar in feite van elke individuele overheid. Geïntegreerde samenwerking door overheden, met het bundelen van instrumenten en middelen, blijkt een belangrijke basis voor een succesvolle aanpak. Dergelijke aanpak is gezien de ligging van de Dendervallei en de bestuurlijke versnippering echter niet evident.

De Vlaamse overheid wil met de opmaak van het Strategisch Plan ‘Ruimte voor Water - Dendervallei’ en de opstart van het ‘Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender’ de realisatiekracht in de Dendervallei kwalitatief ondersteunen en versterken om belangrijke bovenlokale en Vlaamse doelstellingen te kunnen halen zoals waterveiligheid en omgevingskwaliteit.

De bestaande kaders blijken onvoldoende om projecten daadwerkelijk te realiseren of plannen uit te voeren. Dit wordt mee veroorzaakt door een complexe waterproblematiek. Om de overstromingsrisico's in de regio te verminderen kan bijvoorbeeld een klein project waarbij een harde bestemming wordt gerealiseerd niet alleen op zichzelf worden bekeken. Minstens een globale visie op de waterproblematiek is noodzakelijk om juridisch robuuste vergunnings- en planprocessen mogelijk te maken. Uitvoeringsprocessen botsen immers telkens met problemen in functie van de watertoets, alternatieven- of effectenonderzoeken, omdat een visie op niveau van het watersysteem ontbreekt.

Dit geldt zelfs voor vergunningsprocessen met het oog op de aanleg van infrastructuurwerken of andere waterbeheersingswerken. Deze leiden tot complexe, langdurige en soms vastlopende procedures gezien sectorale regelgeving toegepast en beoordeeld wordt op kleine schaal, zonder de globale voordelen van de ingrepen op grote schaal te kunnen beoordelen vanuit een globale visie op het watersysteem.

Ook planprocessen voor dossiers die geen of verwaarloosbare impact hebben op de waterbergingscapaciteit, slepen op die manier jarenlang aan. Zo is er bijvoorbeeld het zweefvliegveld in Overboelare. Een recreatief vliegveld waarvoor de eerste vergunning werd afgeleverd in september 1969 maar dat toch nog kampt met een problematiek van zonevreemdheid. Een eerste gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor dit dossier werd opgestart in 2011. Tot hiertoe zonder succes. Vanuit het perspectief van waterproblematiek, is de exploitatie van een dergelijk vliegveld nochtans verenigbaar met een overstromingsgebied. Anders dan bijvoorbeeld voor woningen betekent een periode van overstroming niet meer dan een tijdelijke stopzetting van de activiteiten. Een voorbeeld van verweving van functies, één van de pijlers van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Uiteraard dient de lokale impact nog steeds onderzocht te worden in een planproces (MER en RUP) maar het aanreiken van een globaal kader voor het volledige bekken, waarbinnen het lokale project kan verankerd worden, is zeer belangrijk om, zoals hoger aangehaald, juridisch robuuste vergunnings- en planprocessen mogelijk te maken. Dit geldt eveneens voor de site Fabelta/Burchtdamsite (Ninove) en het Provinciaal Domein Gavers waar een extra planologisch kader noodzakelijk is naar de toekomst toe.

Momenteel voert De Vlaamse Waterweg nv een programma uit tot het versneld vernieuwen van de stuwen op de Dender, conform de resolutie “betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid” van het Vlaams Parlement van 7 juli 2011 naar aanleiding van de overstromingen van november 2010. Het uitvoeren van dit programma is uitdagend op het vlak van verschillende maatschappelijke aspecten en steunt voor uitvoering op verkregen vergunningen voor deze werken. De opmaak van het Strategisch Plan ‘Ruimte voor Water - Dendervallei’ en de opstart van het ‘Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender’ vervullen een extra en versterkende rol als planologisch en realisatiegerichte kaders, bovenop de reeds beschikbare vergunningen voor uitvoering van de werken op het terrein.

Andere processen waarvoor een globale visie op de waterproblematiek nuttig is of waarbij koppelkansen kunnen worden gemaakt:

- Afbakening Geraardsbergen
- Herontwikkeling stationsomgevingen (Aalst, Denderleeuw, Liedekerke)
- Herinrichting & ontwikkeling bedrijventerreinen (Dender-Noord & Aalst Zuid, Siesegem in Aalst, Begijnemeers in Liedekerke, ...)
- Reconversieprojecten (Electrabelsite, Aalst, Fabelta, Ninove, Unalsite, Geraardsbergen),
- Onthardingsprojecten
- Natuurinrichting Wellemers en Oude Dender
- Groenpool & De Kaaien Aalst
- ...

Sinds enkele jaren hebben de Vlaamse overheid en de provincie Oost-Vlaanderen dan ook hun krachten verenigd om samen met de lokale actoren actie te ondernemen zodat de uitvoering en realisatiegerichtheid van het beleid worden ondersteund. In het bijzonder vormden het strategisch project ‘Denderland’ opgestart in 2015 en de opstart van het geïntegreerd visievormingsproces ‘Ruimte voor water - Dendervallei’ in 2017 de motor voor een realisatie- en gebiedsgerichte samenwerking. Deze processen gaven respectievelijk uitvoering aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en aan het integraal waterbeleid. Vandaag is er nog steeds een belangrijke interactie met de proeftuinen die zijn opgestart in functie van de totstandkoming van het Beleidsplan Ruimte

Vlaanderen en de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 waarin het overstromingsrisicobeheerplan voor het Denderbekken (ORBP) is geïntegreerd.

Vanuit deze processen is bij de Vlaamse overheid (het Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg nv) en de Provincie Oost-Vlaanderen, de behoefte ontstaan om op een meer structurele en realisatiegerichte manier samen te werken rond een beperkt aantal grote, verbindende uitdagingen. Om hiervoor de daadkracht in de regio te ondersteunen en te versterken, werden twee kansrijke vervolgttrajecten gedetecteerd, waarrond gezamenlijke ambities zijn verankerd:

- De opmaak en uitvoering van een Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei'. Dit strategisch plan kan op geïntegreerde wijze mee vorm geven aan de stroomgebiedbeheerplannen voor een grotere waterveiligheid in de Dendervallei. Tegelijkertijd creëert het strategisch plan het noodzakelijke kader om vergunnings- en planprocessen in het gebied meer richting en houvast te geven, in het bijzonder wanneer deze een impact hebben op kwantitatieve aspecten van het watersysteem.
- De opstart van een 'Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender'. Met T.OP Dender bieden de Vlaamse overheid en provincie een vehikel aan om de realisatiekracht in de Dendervallei te versterken. Als samenwerkingsvorm en katalysator voor geïntegreerde en gezamenlijke actie op terrein, garandeert T.OP Dender de realisatiegerichtheid van de gebiedswerking. T.OP Dender versterkt ook de scope om het omgevingsbeleid en het sectoraal beleid samen te realiseren, verbonden met de samenleving en met maatschappelijke meerwaarde.

De startnota Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' (bijlage 1) en de samenwerkingsovereenkomst 'Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender' (bijlage 2) zijn het gevolg van het ruimere overleg en een intensief voortraject, en beide opgesteld door het Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg nv en de Provincie Oost-Vlaanderen. De Vlaamse overheid is zowel in de visie- en planvorming als voor de uitvoering van concrete acties betrokken via verschillende departementen en agentschappen zoals het Departement Omgeving, het departement Mobiliteit en Openbare Werken, De Vlaamse Waterweg nv, het departement Landbouw en Visserij, het Agentschap Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap Onroerend Erfgoed, enz.

2. INHOUD VAN HET VOORSTEL

Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei'

De startnota omschrijft de opzet en reikwijdte van het strategisch plan, situeert en motiveert de gekozen aanpak en verduidelijkt de doelstellingen. De startnota legt vervolgens algemene krijtlijnen vast voor de procesvoering om tot het strategisch plan te komen met een globaal stappenplan en projectstructuur.

Het voornemen om een Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' op te maken geeft invulling aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 mei 2012 naar aanleiding van de overstromingen van november 2010. Met die beslissing werd een plan van aanpak voor de wateroverlast in het Denderbekken principieel goedgekeurd. Dit is tevens opgenomen in het bekkenspecifieke deel voor de Dender van het Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021. De betrokken overheden ondernamen actie om technische doorrekeningen uit te werken en de maatregelen uit te voeren, waarbij, naar analogie met de ervaringen en de gevolgde methodiek rond de actualisatie van Sigma-plan, ook een meer participatieve en geïntegreerde aanpak werd ontwikkeld sinds 2015. Dit leidde onder meer tot de opstart van het geïntegreerd visievormingsproces 'Ruimte voor water - Dendervallei' in 2017.

Het strategisch plan geeft ook uitvoering aan de visie van de Vlaamse Regering op het toekomstige integraal waterbeleid voor de periode 2020-2025, zoals vastgelegd in de derde waterbeleidsnota. Het geeft daarbij invulling aan de vernieuwde werking van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) met meer nadruk op projectgerichte en gebiedsgerichte werking.

Tot slot kadert het strategisch plan in de strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) dat een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak voorop stelt om ruimtelijke uitdagingen en de klimaattransitie aan te gaan.

Het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' heeft zodoende een uitdrukkelijk geïntegreerde doelstelling om het overstromingsrisico te verminderen en daarbij ook ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde voor het gebied te creëren. Hierbij wordt niet alleen gewerkt volgens de principes integraal waterbeleid en meerlaagse waterveiligheid, maar worden via een participatief proces en integrale aanpak zoveel mogelijk meerwaarden meegenomen. Het plan focust daarbij op de Dendervallei binnen de overstromingscontouren van een 10-jarige (T10) en 100-jarige (T100) overstroming (zie kaart p.6).

De procesaanpak voor de opmaak van het strategisch plan betreft een werkwijze die steunt op ontwerpgericht onderzoek, co-creatie, openheid en overleg. Via een stappenplan met een alternatievenonderzoek en milieuonderzoek komt een geïntegreerd voorkeursalternatief voor de ontwikkeling van een meer veerkrachtige Dendervallei in beeld. Het onderzoek wordt uitgevoerd op strategisch niveau om de complexiteit en omvang behapbaar te houden.

Het voorkeursalternatief, het uiteindelijke Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei', wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Deze geïntegreerde ontwikkelingsvisie is richtinggevend. Het vormt het vertrekpunt en kader voor vergunnings- en planprocessen in het gebied.

Het strategisch plan concretiseert een samenhangende bundel aan maatregelen en acties die deze visie in praktijk omzetten. Daarbij wordt gestreefd naar betaalbare en maatschappelijk haalbare maatregelen met aanduiding van verantwoordelijkheden per actor en partner, en formalisering van engagementen. De principes van meerlaagse waterveiligheid en integraal waterbeleid zijn ook hier het uitgangspunt. Dit omvat het principe van gedeelde verantwoordelijkheid om de overstromingsproblematiek op te kunnen lossen.

Voor de uitvoering en daadwerkelijke realisatie van het strategisch plan is het proces ten slotte verankerd binnen zowel het Stroomgebiedbeheersplan voor Schelde en Maas als het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender.

De Vlaamse Waterweg nv, Departement Omgeving en de Provincie Oost-Vlaanderen staan gezamenlijk in voor de kwalitatieve opmaak, uitvoering en oplevering van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei'. De sturing en de opvolging van de opmaak van het strategisch plan wordt ingepast in de bestaande aanpak en overlegstructuren van de CIW waarbij het bekkenbestuur een beslissingsmandaat heeft. De beslissingsbevoegdheid over het uiteindelijke Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' ligt bij de Vlaamse Regering.

Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Dender

De samenwerkingsovereenkomst T.OP Dender legt algemene krijtlijnen vast om samen te werken aan 'een gebiedswerking rond gedeelde prioriteiten', op basis van respectievelijke verantwoordelijkheden en deskundigheden van de betrokken overheden. De samenwerkingsovereenkomst wordt afgesloten voor onbepaalde duur. Er wordt evenwel voorzien in een jaarlijkse evaluatie op de stuurgroep T.OP Dender met terugkoppeling naar de betrokken besturen.

Bij belangrijke wijzigingen en/of nieuwe werven (bovenlokale ruimtelijke projecten) wordt voorzien in een formele communicatie aan de Vlaamse Regering. De jaarlijkse evaluatie houdt zowel een actualisatie in van het actieprogramma en de lopende werven met lokale hefboomprojecten, als het mogelijks wijzigen van de werven en/of lokale hefboomprojecten. Elk van de Kernpartners is in de mogelijkheid om de overeenkomst te beëindigen. Een effectieve verbreking van de overeenkomst kan ten vroegste drie jaar na de datum van het afsluiten van de overeenkomst en vervolgens telkens naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie op de stuurgroep.

De samenwerkingsovereenkomst legt volgende afspraken en modaliteiten vast onder de vorm van T.OP Dender:

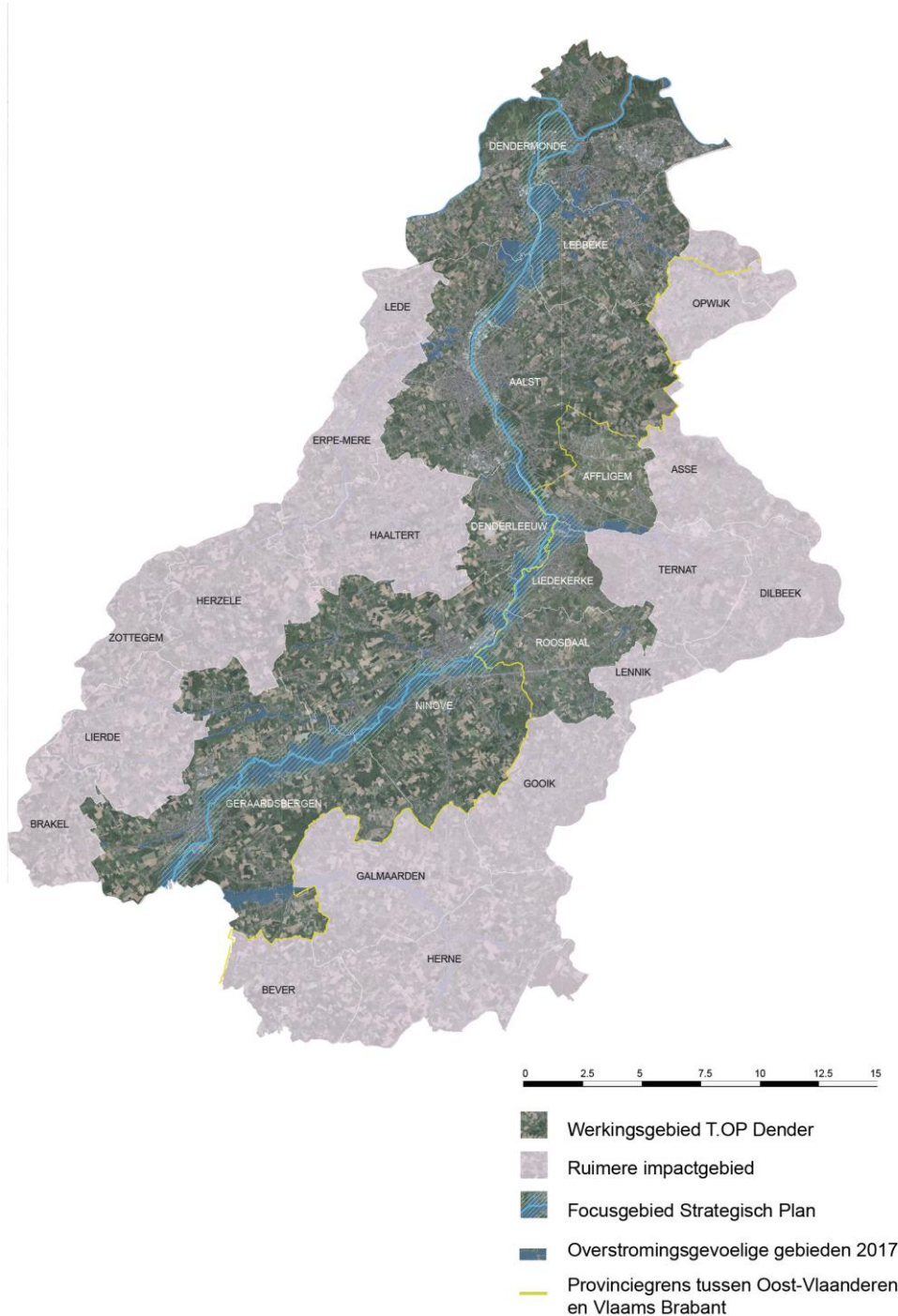
- 1) Structurele programmawerking waardoor relevante belanghebbenden samen worden gebracht om in de Dendervallei vanuit gemeenschappelijke doelstellingen tot (een programma van) realisaties op korte en middellange termijn te komen. Het is dus realisatiegericht binnen een coherente ontwikkelingslijn die is opgebouwd vanuit de potenties van het gebied en zijn actoren.
- 2) Het werkingsgebied dat volgende gemeenten betreft: Aalst, Affligem, Denderleeuw, Dendermonde, Geraardsbergen, Lebbeke, Liedekerke, Ninove, Roosdaal. Het ruimere geografisch gebied van het Denderbekken fungeert als ruimer impactgebied (zie kaart p.6).
- 3) De realisatie van volgende drie krachtlijnen uitgaande van een geïntegreerde aanpak en de hoofddoelstellingen:
 - a. Versterken van het stedelijk netwerk en de kernen, waarbij wordt ingezet op een slimme bouwshift en woonreconversie mede afgestemd op de mobiliteits- en energie-infrastructuur en waterveiligheid;
 - b. Kwalitatief ontwikkelen van een veerkrachtig groenblauw netwerk en samenhangende bosstructuur;
 - c. Activeren van duurzame productieve landschappen voor energie- en voedselproductie;
- 4) Het werken met een beperkt aantal "Werven" volgens die ruimtelijke krachtlijnen: prioritaire bovenlokale ruimtelijke opgaven waarvoor de stuurgroep zich sterk maakt om deze gezamenlijk en geïntegreerd op het terrein aan te pakken. De ruimtelijke werven worden geselecteerd door de stuurgroep. Bij uitvoering van de werven worden de bestaande of in opmaak zijnde geïntegreerde bovenlokale visies als vertrekpunt en inspiratiebron genomen.
- 5) De versterking van de bestuurskracht van de lokale overheden door het ondersteunen van de uitvoering van een aantal lokale acties met een regionale relevantie. Deze worden als hefboomprojecten verankerd onder de lopende werven.
- 6) Het uitbouwen van het partnerschap en de werking van de politieke stuurgroep die jaarlijks beslist over het T.OP Dender actieprogramma. De interne besluitvorming in functie van de werven en de lokale hefboomprojecten wordt niet opgenomen door de stuurgroep.
- 7) Het bepalen van het Kernpartnerschap gevormd door de Vlaamse Regering en de betrokken provincie(s). Samen met de betrokken lokale besturen zetelen zij in de politieke stuurgroep.
- 8) Het aanstellen van Departement Omgeving en de dienst Ruimtelijke planning van de provincie Oost-Vlaanderen als Programmaregisseurs voor de coördinatie en het dagelijks bestuur van T.OP Dender. Zij voorzien hiervoor gedurende de duur van de samenwerking elk minstens een 0,5 VTE.
- 9) Het valoriseren van het reeds gevoerde traject rond 'Ruimte voor water Dendervallei' door dit te selecteren als eerste werf in kader van T.OP Dender. Deze werf start met de opmaak van het Strategisch Plan 'Ruimte voor water – Dendervallei', waarvoor De Vlaamse Waterweg nv, Departement Omgeving en de Provincie Oost-Vlaanderen gezamenlijk instaan, en waarvan de sturing bij het bekkenbestuur ligt en de beslissingsbevoegdheid over het uiteindelijke plan bij de Vlaamse Regering.

Voor de opvolging van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst en de werven met hefboomprojecten is er een ruime werking gestuurd door de politieke stuurgroep. Deze stuurgroep dient om alle bovenlokale en lokale partners gezamenlijk te betrekken bij de uitvoering van T.OP

Dender. De samenstelling van de stuurgroep is variabel in functie van de verdere evolutie van het gebiedsprogramma.

Er worden geen structurele subsidies of middelen voorzien om de vooropgestelde doelstellingen van de samenwerkingsovereenkomst te realiseren. Mogelijke concrete financiële engagements zijn indien nodig op te nemen op niveau van de werven. Hiervoor worden op dat moment afzonderlijke beslissingen genomen.

Samenhang Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' en T.OP Dender

Vanuit de samenhang tussen de opmaak van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' en de opstart van T.OP Dender creëert de Vlaamse overheid in samenwerking met partners de nodige omkadering en impulsen om over te gaan tot meer effectieve projectrealisaties. Op weg naar de daadwerkelijke verhoging van de waterveiligheid en omgevingskwaliteit in de Dendervallei. Het strategisch plan en T.OP Dender hangen als volgt samen:

- 1) Het werkingsgebied van T.OP Dender omvat het focusgebied van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei'.
- 2) Het bredere traject 'Ruimte voor water Dendervallei' is als eerste werf geselecteerd voor T.OP Dender via het samenwerkingsakkoord. Deze werf start met de opmaak van het Strategisch Plan 'Ruimte voor water – Dendervallei'. Door de verankering als werf in T.OP Dender engageren de partners zich om de uitvoering ervan op terrein te faciliteren en hiervoor krachten en middelen te bundelen. Eventuele quickwins kunnen worden aangepakt. Samen met de verankering in het Stroomgebiedbeheersplan voor Schelde en Maas is er voldoende kader om duidelijkheid te geven over de vraag wie wanneer welke acties zal uitvoeren om de Dender als veerkrachtige vallei te verbeteren en te verwezenlijken.
- 3) De doelstellingen van het Strategisch Plan 'Ruimte voor water - Dendervallei' en T.OP Dender zijn complementair. Beide nemen de ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden als integrerend kader. Het strategisch plan neemt hierbij de meerlaagse waterveiligheid als invalshoek. T.OP Dender vertrekt vanuit omgevingskwaliteit en drie ruimtelijke krachtlijnen. Waterveiligheid wordt zo in T.OP Dender onderdeel van een groter omgevingsvraagstuk, naast mobiliteit, wonen, energie, enz. Dankzij de complementaire doelstellingen kan het Strategisch Plan 'Ruimte voor water - Dendervallei' het juridisch kader voor vergunnings- en planprocessen versterken en de uitvoering van T.OP Dender ondersteunen.
- 4) Beide trajecten zetten in op actieve betrokkenheid van lokale actoren in een vroeg stadium van het proces via participatie en co-creatie zodat tegelijkertijd draagvlak en gedeelde verantwoordelijkheid worden opgebouwd voor de effectieve realisatie. Waar mogelijk voorzien de partners een gebundelde communicatie over het strategisch plan en T.OP Dender zodat initiatieven naar partnerschap en gebiedscoalities elkaar wederzijds versterken.
- 5) Het Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg nv en de Provincie Oost-Vlaanderen verenigen krachten en nemen een hoofdrol op in beide trajecten zodat een samenhangende uitvoering mogelijk is, wat ook een coherente besluitvorming mogelijk maakt.

Quickwin / Hefboomproject 'Planologische ruil Majoor van Lierdelaan'

Het project 'Planologische ruil Majoor van Lierdelaan' te Geraardsbergen (zie bijlage 3) is een quickwin voor de uitvoering van het Strategisch Plan 'Ruimte voor water – Dendervallei'.

De Majoor van Lierdelaan betreft een overstromingsgevoelig woonlint te Geraardsbergen. In afwachting van een oplossing voor de aanwezige bebouwing (in kader van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water - Dendervallei'), maar ook nadien, dient het verder bebouwen van deze straat sowieso vermeden worden, gezien het onmogelijk is de bebouwing afdoende tegen overstromingen te beschermen. Uitgebreid verkennend onderzoek toont aan dat dit mogelijk is via een project planologische ruil.

Met de opstart van T.OP Dender doet zich nu een opportuniteit voor om dit hefboomproject effectief uit te voeren: als lokaal hefboomproject met bovenlokale relevantie voor de werf 'Ruimte voor water Dendervallei', op initiatief van de stad Geraardsbergen, weliswaar mits de nodige ondersteuning en/of

tegemoetkoming door de Vlaamse overheid. De procesmatige verankering in T.OP Dender biedt garantie voor de continuïteit van de uitvoering en een gebundelde inzet van de nodige instrumenten. Het is tevens het kader voor een bundeling van krachten tussen de stad Geraardsbergen, de Vlaamse Landmaatschappij, Departement Omgeving, De Vlaamse Waterweg nv, en de provincie Oost-Vlaanderen om de planologische ruil gezamenlijk te realiseren.

Op basis van de positieve resultaten uit het verkennend onderzoek heeft de stad Geraardsbergen recent beslist om de eerste stappen te zetten richting de opstart van een project planologische ruil en aan de hand van het landinrichtingsinstrumentarium tot operationalisering over te gaan (besluit CBS Geraardsbergen 15 juni 2020). Ondersteuning en/of tegemoetkoming door de Vlaamse overheid in de projectkosten zal doorslaggevend zijn voor een succesvolle opstart van het project, te meer het vermijden van bijkomende bebouwing bijdraagt aan belangrijke Vlaamse beleidsdoelstellingen: het tegengaan van overstromingen en versnippering en verlies van biodiversiteit, het verhogen van ruimtelijk rendement en het verbinden en versterken van de open ruimte en groenblauw netwerk.

De concretisering van de totale projectbegroting is onderdeel van het te voeren proces van planologische ruil en afhankelijk van welke ontvaard(e) perce(l)l(en) worden weerhouden. Op basis van de eerste verkenningen, wordt de totale projectkost geraamd tussen 650.000 en 900.000 euro (zie bijlage 3). Om dit hefboomproject te realiseren en gebruik te maken van de faciliterende kaders van T.OP Dender en het Strategisch Plan 'Ruimte voor water – Dendervallei', die bij deze formeel worden opgestart, engageren de Vlaamse partners zich om stappen te ondernemen tot een eenmalige impuls subsidie van 200.000 euro aan de Stad Geraardsbergen voor cofinanciering van het project.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies dd. 01/12/2020 met opmerkingen of vragen.

Repliek op de opmerkingen of vragen van de Inspectie van Financiën (hierna: de Inspectie)

Doelmatigheid

De Inspectie heeft geen opmerkingen bij de doelmatigheid van dit dossier, maar stelt de vraag hoe binnen dergelijke complexe beslissings- en beheersstructuur op korte termijn eindelijk de nodige concrete stappen zullen/kunnen gezet worden om belangrijke uitdagingen rond waterveiligheid en omgevingskwaliteit te beantwoorden.

- T.OP Dender ontwikkelt en realiseert ruimtelijk beleid vanuit een vernieuwde wisselwerking tussen bottom-up en top-down. Elke werf van T.OP Dender heeft als doel om bovenlokale ruimtelijke projecten uit te voeren en tegelijk vanuit deze samenwerking concrete realisaties op het terrein te bewerkstelligen. Hiervan getuigen lokale quickwins die vandaag in Geraardsbergen en Ninove worden gerealiseerd en die een hefboom vormen voor de werf 'Ruimte voor water – Dendervallei' waarvoor het strategisch plan nog in opmaak is.
- Wat betreft de beslissings- en beheersstructuur, beamen we dat deze uitdagingen oplossingen vragen die door de bevoegdheden van de verschillende bestuurslagen gaan. Binnen de huidige structuren en bestaande procedures vormen het strategisch plan en het T.OP het best mogelijke kader om dergelijke interbestuurlijke samenwerking doelmatig te faciliteren. Ze zijn de weloverwogen keuze van aanpak na een lang voortraject. Voor beide processen is de complexiteit beperkt op basis van de respectievelijke verantwoordelijkheden van de betrokken overheden en waar mogelijk ingeschreven in reeds bestaande (gebieds)werkingen. Voor de werf 'Ruimte voor water - Dendervallei' wordt de opmaak en de uitvoering van het strategisch plan bijvoorbeeld opgevolgd binnen de bestaande overlegstructuren van de bekkenwerking (bekkenbestuur en bekkenraad).

- Nieuwe samenwerkingsverbanden worden enkel opgezet waar deze nog niet bestaan en wenselijk zijn. Gezien het belang van politiek eigenaarschap, wordt voor T.OP Dender een politieke stuurgroep samengesteld die jaarlijks beslist over het gemeenschappelijk actieprogramma. Deze stuurgroep biedt de garantie dat krachten en middelen efficiënt kunnen worden gebundeld om een aantal prioritaire ruimtelijke werven te realiseren en snel stappen te kunnen zetten voor de lokale hefboomprojecten die hiervoor een bouwsteen vormen.

De inspectie meent dat verdere effectiviteits- en efficiëntiewinsten niet vanzelfsprekend maar wel haalbaar zijn, zowel in dit dossier als algemeen in het ruimtelijk beleid.

- De aanbeveling om in T.OP Dender te zoeken naar efficiëntiewinsten binnen de Vlaamse bestuurslaag zelf als eerste stap, wordt ter harte genomen. We bekijken welke bijkomende maatregelen kunnen genomen worden om rond de tussenkomst van de betrokken Vlaamse entiteiten effectiever en zuiniger te werken. Binnen het omgevingsbeleid vormen de T.OP's alvast een kader voor Vlaamse samenwerking en afstemming van investering in prioritaire gebieden.
- Vanuit de ervaring met het strategisch plan en het T.OP worden inzichten meegegeven voor de vereenvoudiging en verbetering van processen en procedures van het ruimtelijk beleid. Dit met het oog gericht op een realisatiegericht en efficiënt instrumentarium en een meer geïntegreerde en maatgerichte omgevingsbesluitvorming.

Budgettaire weerslag

Deze nota legt het voorstel voor om een quickwin te realiseren, namelijk de planologische ruil voor de Majoor Van Lierdelaan. De Inspectie stelt dat de cofinanciering van deze quickwin een budgettaire impact heeft, ook al wordt deze mogelijkheid door de betrokken Vlaamse entiteiten onderzocht binnen de reguliere werkingmiddelen.

Voor het Departement Omgeving betekent dit een eenmalige kost van 100.000 euro (excl. BTW) die wordt aangerekend op artikel QB0-1QCE2ND-WT ten laste van het begrotingsjaar 2021. Bij oprichting van het BRV-fonds wordt gebruik gemaakt van de natuurlijke opvolger van dit begrotingsartikel. Voor De Vlaamse Waterweg nv betekent dit een eenmalige kost van 100.000 euro (excl. BTW) die wordt aangerekend op businessdriver Andere Waterbeheersing – artikel 73.20.050 ten laste van het begrotingsjaar 2021.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd aangevraagd op 2 december 2020.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. BIJLAGEN

Bij deze nota horen volgende bijlagen:

1. Startnota Strategisch Plan 'Ruimte voor water – Dendervallei'
2. Samenwerkingsovereenkomst T.OP Dender
3. Hefboomproject 'Planologische ruil Majoor van Lierdelaan'

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. De Vlaamse minister bevoegd voor mobiliteit en openbare werken, en de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, het leefmilieu en het waterbeleid, worden gelast om samen in te staan voor de kwalitatieve oplevering van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' volgens de modaliteiten uit de Startnota, en de kwalitatieve uitvoering van het strategisch plan als werf van T.OP Dender volgens de modaliteiten uit de samenwerkingsovereenkomst;
2. De Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening wordt gelast met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst T.OP Dender namens de Vlaamse Regering;
3. De Vlaamse minister bevoegd voor mobiliteit en openbare werken, en de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, het leefmilieu en het waterbeleid, worden gelast om opdracht te geven aan respectievelijk De Vlaamse Waterweg nv en het Departement Omgeving om de mogelijkheden te onderzoeken om de realisatie van het hefboomproject 'Planologische ruil Majoor van Lierdelaan' financieel mee te ondersteunen.
4. Om actief bij dragen aan het overleg en de uitvoering van het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' en T.OP Dender, steeds vanuit de bevoegdheden vanuit de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR